

पी. पी. आर- भेडाबाखाको महामारी रोग

पी. पी. आर. के हो ?

पी. पी. आर. विषाणुबाट भेडाबाखामा लाग्ने अति खतरनाक महामारी रोग हो । विगतमा यो रोग अफ्रिका महादेशमा सिमित रहेतापनि पशु व्यापार, आवतजावतको क्रममा मध्यपूर्व हुँदै भारत, नेपाल, बंगलादेशमा भित्रिएको पाइन्छ ।

यो रोगको संक्रमण गाई, भैंसीमा हुनसक्ने भएतापनि रोगको लक्षण भेडाबाखामा मात्र देखा पर्ने गर्दछ । नयाँ क्षेत्रमा पहिलो पटक देखा पर्दा मृत्युदर सयकडा ८० हुन्छ भने रोगले डेरा जमाई सकेको क्षेत्रमा कम हुन्छ ।

कसरी सर्दछ ?

रोगी जनावरसँग प्रत्यक्ष सम्पर्क हुन पुगेमा वा लसपस भएका आहार, पानी र घाँसपात आदिको माध्यमबाट स्वस्थ पशुमा यो रोग सर्दछ ।

रोग लागेको कसरी थाहा पाउने ?

नयाँ ठाउँमा एकै पटक धेरै भेडाबाखाहरू विरामी भई मर्ने गर्दछन् र यो रोग नयाँ खसीबोकाको प्रवेश तथा आवतजावतसँग प्रत्यक्ष सम्बन्ध राख्दछ । विरामी भेडाबाखामा निम्न बमोजिमका लक्षण देखा पर्दछन् ।

- सुरुमा कडा ज्वरो आउने (भोक्ग्राएर बस्ने, थुतुनो सुख्खा हुने, घाँसपात नखाने, उग्राउन छोड्ने)
- रोगी भेडाबाखाको आँखामा कचेरा पर्ने, नाकबाट बाक्लो सिँगान बहने
- फोक्सो संक्रमित भई पेटको बलले सास फेरेको पाइने
- गिजा, मुखभित्रको भागमा घाउहरू देखिने र छेरौटी लागेर मर्न सक्ने
- विरामी वा मरेको भेडाबाखाको चिरफार गर्दा ठूलो आन्द्रामा रातो धर्सो स्पष्ट देखिने

पी. पी. आर.

कचेरा र सिँगानले आँखा र नाक बन्द

छेरौटी लाग्ने

गिजामा गहुँको चोकर जस्तो घाउ

ठूलो आन्द्रा भित्र जेव्रा मार्क

ज्ञान प्राविधिक साक्षिाप्त

रोग देखा परेमा के गर्ने ?

माथि उल्लिखित लक्षण भेडाबाखामा देखा परेको शंका लागनासाथ विरामी जनावरलाई बथानबाट तुरुन्तै छुट्याएर अलग राख्ने र छिटो भन्दा छिटो नजिकैको पशु सेवा केन्द्र, पशु सेवा कार्यालयमा सम्पर्क राखी रोग निदान तथा नियन्त्रण गर्न सघाउ पुऱ्याउने ।

सकभर नयाँ ठाउँबाट खसीबोका एवम् बाख्री ल्याउँदा पी.पी.आर. भ्याक्सिन लगाएर मात्र ल्याउने ।

कुनै ठाउँमा रोग फैलिएको थाहा पाउनासाथ वरिपरिका स्वस्थ भेडाबाखालाई खोप लगाउने ।

रोगको स्थिति के छ ?

विगतमा यो रोग नयाँ नयाँ ठाउँमा महामारीको रूपमा फैलिई ठूलो संख्यामा भेडाबाखाको मृत्यु भई व्यापक पशुधनको क्षति हुन पुगेको थियो । यो रोग नियन्त्रणका लागि नेपाल सरकारले स्वदेशमै पी.पी.आर. खोपको सफल उत्पादन गरी रोग देखा परेको जिल्लाहरूमा बृहत खोप कार्यक्रम सञ्चालन भएकोले धेरै हदसम्म रोग नियन्त्रित छ ।

साभार: भेटरीनरी इपिडेमियोलोजी केन्द्र, पशु स्वास्थ्य निर्देशनालय, २०६१